

יש אומרים⁽⁹⁾, שבאותם ימים יקומו משה ואהרן לתחיה, להורות לעם את הדרך ילכו בה, ואז יתנו לאהרן תרומות. ויש אומרים⁽¹⁰⁾ שעמם יקומו גם הצדיקים שציפו לגאולה.

התועלת באותם ימים היא, שיהיו ישראל פנויים לעסוק בתורה וחכמתה, כדי שיזכו לחיי עולם הבא⁽¹¹⁾.

בפרק שלפנינו⁽¹²⁾ מובאות מספר דעות, כמה זמן ימשכו ימות המשיח. יש אומרים ארבעים שנה, ויש אומרים שבעים שנה, ועוד ועוד דעות.

ג. תחית המתים, חורבן העולם באלף השביעי, ועולם הבא.

כבר הבאנו לעיל, שיש אומרים שתהיה תחיה אחת בתחילת ימות המשיח, בה יקומו משה ואהרן וצדיקי ישראל.

לאחר מכן, תהיה תחיה כללית, לכל ישראל שיזכו לה⁽¹³⁾. ומטרתה של אותה תחיה היא, לתת גמול לגוף עם הנשמה יחדיו, כפי

שהיו קודם מיתתם, על הטוב שעשו בעולם הזה⁽¹⁴⁾.

וכתב הר"ן⁽¹⁵⁾, שזמנה של תחית המתים הוא לאחר שיכלו ימי המשיח. כלומר, לפי השיטה [שהובאה לעיל] שימות המשיח ימשכו ארבעים שנה, הרי שתחית המתים תהיה לאחר ארבעים שנה מזמן ביאת המשיח. וכן כיוצא בזה.

נחלקו הראשונים בענין תחית המתים, האם אותו מצב שיהיה בתחית המתים, שהנשמה נמצאת בתוך הגוף, ימשך לנצח⁽¹⁶⁾, וזהו בעצם עולם הבא.

או, שאחר כך תפרד הנשמה מהגוף אל עולם הנשמות, ותקבל שם שכרה. וזהו עולם הבא. ועל אותו זמן אמרו חז"ל: צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנין מזיו השכינה⁽¹⁷⁾.

בגמרא בהמשך הפרק⁽¹⁸⁾ מובא: "אמר רב קטינא, שית אלפי שני הוי עלמא, וחד חרוב. שנאמר: ונשגב ה' לבדו ביום ההוא". ובפשטות הכוונה היא על הזמן שבין ימות

רשעי נכרים. עיי"ש.

אבל הראב"ד כתב: "והלא בתורה והשבת חיה רעה מן הארץ".

9. ערוך לנר [צ ב].

10. ריטב"א במס' תענית [ל ב], ובמס' ראש השנה [טו ב]. והיינו, כדי שיזכו לראות בטובתן של ישראל, ובבנין בית המקדש.

11. רמב"ם [פ"ב מהל' מלכים הל' ד', ובפירוש המשניות סנהדרין תחילת פרק חלק].

12. בדף צט א.

13. כי יש שאינם זוכים לה, כגון עמי הארץ, כדאיתא במס' כתובות [קיא ב]: עמי הארץ אינם חיים.

14. יד רמה [בהקדמה בתחילת פרק חלק], ועוד.

15. סנהדרין שם.

16. יד רמה בתחילת פרקין, ועוד ראשונים.

17. רמב"ם בפירוש המשניות בפרקין, ובעוד מקומות.

18. צז א.